

Akikre büszkék vagyunk...

Dr. Papp Miklós (1990/B)

Frankás szikrák a szellemi élethez

„A Frankából kikerült elitnek mindig dolga felkarolni a következő tehetségeket, egy idő múlva erkölcsi kötelességünk adni.”

A Frankának nemcsak személyes élményeket köszönhetek, hanem szellemiséget. A személyes élményekről jó dolog írni, de talán csak keveseknek érdekes. Amiről én írni szeretnék, az inkább a szellemi élmény.

Egyszerű családban és egyszerű iskolában nőttem fel, de a helyi plébános felfigyelt a családunkra, s testvéreimmel segített egyházi gimnáziumba jutni. Akkor még kommunizmus volt, elnyomás, és csak nyolc egyházi iskola. Máig hálás vagyok a plébános atyának, hogy nem engedett elsikkadni, s történelmileg bátran indított el egy úton. Azt csak sejtem, hogy a biztatáson túl anyagilag is támogatta a tanulmányaimat. Meghálálni csak úgy tudom, hogy magam is alapítottam ösztöndíjat fiatalok tanulmányainak támogatására, s erre buzdítok mindenkit. A Frankából kikerült elitnek mindig dolga *felkarolni* a következő tehetségeket, egy idő múlva erkölcsi kötelességünk adni.

A tanulással sohasem volt gondom a Frankában, igazából nem is a mindennapi kis tanulmányok az izgalmasak, hanem amikor megcsillan egy-egy zseniális szikra. Vilmos atyával elképesztő kísérleteket végeztünk, máig emlékszem, amikor a fúziós energia jövőjéről beszélt. Fitos tanár úrról elneveztek egy matematikai törvényszerűséget, s azóta tudom, hogy az igazi tudomány és a hit sohasem ellentétes. Balázs atya misztikája mindenkit magával ragadott, „huzata” egy életre megcsapott minket. Kapisztrán atya zenei rajongása elbűvölt, amikor láttam egyszer orgonán játszani: két keze, két lába járt – milyen szép lehet az Isten! Júlia tanárnő érzékeny irodalom-szeretetéből máig élek papi szolgálatomban. Jeromos atya életszentsége a legkomiszabb fiúkból is tiszteletet váltott ki. Felsorolni is lehetetlen azokat a szikrákat, melyek túlmutattak a gimnáziumi tananyagban. Csíkszentmihályi világhírű pszichológiája szerint csak a *tudós* tanárok tudják a többre meghívni a diákot, csak az tud flow-ra lendíteni, aki maga is flow-ban tanít. Ezért is szeretem a teológiát igényesen művelni, az etikát kutatni, a korabeli tudományokkal párbeszédben lenni: a tudomány olyan, mint ablak az égre, mindennapi kis történéseinkből felemeli tekintetünket az abszolút Intelligencia felé.

Mindig is tudtuk, hogy tanáraink és szerzetes atyáink között valódi *hősök* is voltak. Volt, akit üldözött a kommunista rendszer, s itt talált menedéket. Volt, akinek kényszerből kellett tanítania, s hősiesen viselte a kudarcait a pedagógia és a tantárgya területén. Volt, akit az oroszok vertek félholtra, s alig hallható hangja mögött súlyos bántalmazásokat sejtettünk. Másokon hősies küzdelmet láttunk a betegséggel: ahogy fogyott lassan a teste, de újra és újra közénk jött nevetni egyet. Persze, írtunk dolgozatokat és feleltünk, esténként nagyokat röhögtünk – de egymás közt beszélgettünk ezekről a hősökről is. Nekem valahogy Szent Ferenc sebeit hozta közel: nemcsak egy hivatalosan működő iskolába jártunk, hanem sebeket is láttunk. Nemcsak a tanórák neveltek, hanem ezek a sebek is. Nincs élet, amit sebek nélkül meg lehetne úszni, naivitás azt hinni, hogy drámák, keresztek nem lesznek az életben. A Frankában láttunk sebeket, s láttuk: mégsem depressziósak, hitetlenek, öngyilkosok. Még ha alig, vagy sohasem beszéltek magamutogatóan a sebeikről, akkor is tudtunk róla és hatottak így is ránk.

A Franka óta számomra Szent Ferencel egy mély kapcsolat, egy személyes barátság nagy kalandja indult el. Nem véletlenül nevezik „Második Krisztusnak”, elképesztően mély az ő lelkiisége. Kamaszként tudtam látni benne egy lázadót a szülei és a korszak ellen, aztán láttam benne azt is, ahogy bátran rálép a saját útjára. Kamaszkorban jól esik egy ilyen bátor döntést látni! Papként megérintett, ahogy az Egyházat szerette és meg akarta támasztani. Nem egyszerűen egy visszahúzó remetét látunk, hanem olyat, aki szeret élni, szereti a természetet, szeret énekelni. Nem egy buddhista köldök-nézegetőt, hanem olyat, aki szereti ezt a világot. A sok rigorista és fakír, szomorú és odaátvágyakozó keresztény sallang között olyan fontos, s máig ható ez az életszeretete! Nála sejtettem meg, hogy nem az „a hű de nagy keresztény, aki megveti a világot, a testet, az életet”, hanem aki *szereti a világot* – úgy, ahogy az Atya. Aki a világ ezen igazi szeretetében elmélyül, az lesz alkalmas arra, hogy családot alapítson, vállalkozást vezessen, vezető beosztású legyen a gazdaság, a politika, a tudományok területén. A világ sóvárogja azokat, akik igaz családapák, becsületes vállalkozók, nagyformátumú politikusok, atyai vezetők – s a frankás diákoknak van küldetésük a közéletben is!

Családos emberként egészen közeli, talán baráti kapcsolatban kerültem Ferencel. A szegénység romantikus dolog egy kamasznak, de egy családapának kemény dolog. Volt az én életemben is olyan időszak, amikor nagyon szegény egyházközségben szolgáltam, s bizony sorba raktam a csekket, hogy melyiket ne fizessem még be... A családért aggódó apaként akkor sokat törtem a fejem: mit szeretett Szent Ferenc abban a szegény létállapotban, amitől tűzzel-vassal menekülünk mindannyian? Ferencről mindig kaptam különös vigasztalást. A szegénység misztérium, én egy kicsit arra jöttem rá, hogy a szegénység kulcs a teljességhez. Akit szerzetességre, remeteségre hív az Isten, az teljesebb szegénységben él. De akit családos életre, a munka és a piac világába, annak is törekednie kell egy szegénységre. Aki kicsit sem szegény, az sokat veszít. Szerintem a jövő egyik kulcsa az lesz, amikor megéri egy ember, hogy a *szegénységben van valami kincs*. Egy vállalkozói sikerhez tudni kell az elején szegénynek lenni. A becsülettel elért bőségben is tudni kell szerénynek lenni. A testi vágyakban, a lehetőségek kimerítésében tudni kell lemondani. Még a tehetségünk kibontakoztatásában is merni kell egyoldalúnak lenni, hogy azon a területen mesterek legyünk. Sőt, Isten felé is őrizni kell a koldus-alapállapotunkat: nem jár nekünk semmi, minden ajándék. S az egyetlen, amit adhatunk Neki: az a szegénységünk.

A Frankában mélyült el a papságra hívó hang. Nincs az a pénz, amivel meg lehetne fizetni, hogy az atyák 24 órában elérhetőek voltak. Ez a teljes rendelkezésre állás igazi vértanúság. A szobájukban bármikor faggathattuk őket, soha nem sajnálták, ha felfaljuk édességeiket, ha megisszuk teáikat (is). Mindenki tudja, hogy a legdrágább dolog: az idő. Aki időt ad, a legdrágábbat adja. Ők a legdrágábbat adták, s papságomban benne van: ne sajnáljam magam osztani. Valóban járom az országot, vetítek Szegedtől Szombathelyig, könyveket írok, és az interneten előadok, szerepelek a médiában és teológiát tanítok: mind-mind abban a szellemben, hogy aki önmagát osztja ki, az él igazán, s az hatékony igazán. Sok-sok pap, szerzetes, görögkatolikus lelkész papi életstílusát határozza meg a maguk szolgálati helyén a Frankában megtapasztalt *vidám önátadás*, ön-odaajándékozás.

Görögkatolikusként részesülhettünk különleges bánásmódban is: a nagy latin-tengerben kis csepp a mi görögkatolikusságunk. De a kisebbség csak úgy tud megmaradni, ha nem beolvasztják, hanem éppen elősegítik a sajátosságok megtartását. Így tarthattunk görögkatolikus Liturgiát, járattunk szertartásokra, s hittanórán is hallhattunk a görögkatolikusok sajátosságairól. A görögkatolikusság valóban szegény, a lehetőségei szerényebbek, könnyen fel tudna morzsolódní. Vannak olyan keresztények is, akik máshogy néznek ránk, vagy kifejezetten hátráltatnak... A ferences atyák igazi *Ferenc-es* szeretettel viszonyultak hozzánk, tisztelték sajátosságainkat és buzdítottak a magunk

útjára, hiszen maga Ferenc is szerette a keleti keresztényeket. Nem véletlenül tanult oly sok görögkatolikus fiú a Frankában, s lett közülük sok áldozópap.

Hogy mégis mire emlékezem a legszívesebben? Az imádságra. A szerzetes atyákkal, az osztállyal, s az egyedül végzett imádságra. Az imádság magas rendű cselekvés. Ki mint imádkozik, úgy is él. Aki olcsón él, annak csak olcsó boldogsága lesz. Ahogy lehet focizni egy grundon, de a BL-ben, úgy imádkozni is lehet szénakazal módjára, de intelligensen, igényesen is. Az imádság az élet pilótája. Aki jól imádkozik, jól vezeti az életét. Hallatlanul jó volt imádkozni egyedül a kápolnában és közösségileg a templomban, a Balaton partján a tábortűznél vagy a hegyi túrán, gitárral vagy a népénekekkel, gregoriánt vagy taize-i énekeket. Azt hiszem, aki megtanul jól imádkozni, annak meg lesz oldva az egész élete. Nem lesz könnyű, de igaz lesz. Az igényes boldogság nem adja magát olcsón.

A Franka legnagyobb kincse, ha igényesen tudtok együtt és személyesen imádkozni! Az élet legfontosabb leckéje.

Dr. Papp Miklós (1990/B)